

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی
شورای عالی برنامه ریزی

آیین نامه آموزشی

دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته

مصوبه نهائی جلسه ۴۹۱ شورای عالی برنامه ریزی

مورخ ۱۳۷۳/۱۰/۲۵

نشریه شماره ۱۳۴

بسمه تعالی

آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته
مصوبه نهائی جلسه ۲۹۱ شورای عالی برنامه ریزی
مورخ ۱۳۷۳/۱۰/۲۵

آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته در ۲۵ ماده و ۲۳ تبصره در دست و نود و یکمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی به تصویب رسید و از تاریخ تصویب برای دانشجویانی که از ابتدای سال تحصیلی ۷۴-۱۳۷۳ وارد دانشگاه می شوند، لازم الاجراست، با تصویب این آیین نامه کلیه آیین نامه های آموزشی و بخشنامه های مغایر با آن، لغو می گردد.

رای صادره دوست و نود و یکمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۳/۱۰/۲۵ در خصوص آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته صحیح است، به مرحله اجرا گذارده شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت : معاون محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت : معاون محترم آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

رونوشت : رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی

خواهشمند است دستور فرمایید به واحدهای مجری ابلاغ نمایند.

سید محمد کاظم نائینی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی

بسم الله الرحمن الرحيم

آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته

مقدمه :

آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مصوب ۱۳۶۷، پس از اجرای یک دوره ۵ ساله و مشاهده کاستی ها و کمبودها و همچنین تطبیق با سیاستهای آموزش عالی در سطح تحصیلات تکمیلی، نیاز به اصلاحات و تغییراتی داشت که باید در آن به عمل می آمد.

این تغییرات بر اساس نظرات رسیده از دانشگاهها، اعضای هیات علمی مسؤولان اجرایی و پیشنهادهای معاونین آموزشی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی در (گروهانیهای ادواری)، توسط کمیسیون تدوین آیین نامه ها، جمع آوری و به صورت پیوست تنظیم، تدوین و جهت تصویب نهایی به شورای عالی برنامه ریزی پیشنهاد شد.

شورای عالی برنامه ریزی طی جلسات ۲۸۵ تا ۲۹۱ خود این پیشنهادها را بررسی و با اصلاحاتی آنرا تصویب کرد.

این آیین نامه جایگزین آیین نامه قبلی می شود و از آغاز سال تحصیلی ۷۴-۱۳۷۳ برای دانشجویان ورودی این سال و بعد از آن لازم الاجراست و به موجب آن همه آیین نامه ها و بخشنامه های قبلی منقضی می گردند، برای مشمولان این آیین نامه لغومی گردد.

اینک توجه مجریان محترم را به نکات زیر جلب می نماید :

۱- در این آیین نامه تنها به ذکر اصول اکتفا شده است، آنجا که ساکت است تصمیم گیری بر عهده کمیته یا شورای تحصیلات تکمیلی مؤسسه ذی ربط است.

۲- از شرایط آیین نامه نویسی، روشنی و غیر قابل تفسیر بودن کلمات، سادگی عبارات، وسعت دامنه اجراء، قابلیت درک و جامع بودن آن است. در اینجا کوشش شده است که این نکات، تا آنجا که ممکن است رعایت شود. مع هذا اگر ابهامی در اصول آن پدید آید، رفع یا تفسیر آن بر عهده کمیسیون تدوین آیین نامه ها است.

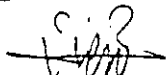
۳- زمان اجرای این آیین نامه، از سال تحصیلی ۷۴-۱۳۷۳ و بعد از آن است ولی از آنجا که با آیین نامه های قبلی تفاوت اصولی ندارد، قابلیت تطبیق و تسری به دانشجویان فعلی را نیز دارد. مع هذا تطبیق باید با نظر کمیته یا شورای تحصیلات تکمیلی مؤسسه صورت گیرد.

۴- لازم است دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی دانشجویان را از آغاز تحصیل با مواد این آیین نامه آشنا سازند و به هنگام نام نویسی در نخستین نیمسال تحصیلی و ابتدای هر سال تحصیلی اهم مواد آن را در اختیار دانشجویان قرار دهند.

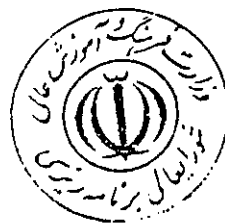
در پایان از کلیه اعضای محترم هیات علمی، دست اندرکاران و مسئولان اجرایی، دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی انتظار دارد باتوکل به خداوند متعال در تحقق اهداف مقدس انقلاب فرهنگی که در وصیت نامه الهی سیاسی حضرت امام رضوان الله تعالی علیه به آن تکیه شده است، تلاش نمایند و در این راه از هر نوع کوششی دریغ نمایند و انشاء الله موفق و مزید به تأییدات الهی باشند.

با آرزوی توفیق الهی

دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

آیین نامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته

فصل اول

کلیات

ماده ۱: تعریف

دوره کارشناسی ارشد، یکی از دوره های آموزش عالی بالاتر از دوره کارشناسی است، که پس از آن به اجزای آیدوسر انجام به اعطاء مدرک کارشناسی ارشد در رشته مربوط منتهی میگردد:

تبصره :

در این آیین نامه، به منظور اختصار، به همه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی، پژوهشگاهها و مراکز تحقیقاتی مجاز، که در مقاطع تحصیلی کارشناسی ارشد و دکتری (تحصیلات تکمیلی) فعالیت دارند، «مؤسسه» گفته می شود.

منظور از کمیته تحصیلات تکمیلی، کمیته یا شورایی است که در این زمینه، در سطح گروه یا دانشکده تشکیل می شود.

ماده ۲: هدف

هدف از ایجاد دوره کارشناسی ارشد، گسترش دانش و تربیت متخصصان و پژوهشگرانی است، که با فراگیری آموزشهای لازم و آشنائی با روش های پژوهش علمی، مهارت لازم را برای آموزش، پژوهش و خدمات پیدامی کنند.

فصل دوم

شرایط ورود

ماده ۳:

شرایط ورود به دوره به شرح زیر است :

۳-۱: داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی

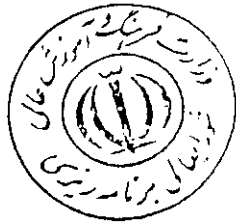
۳-۲: داشتن گواهینامه پایان دوره کارشناسی یا بالاتر مورد تایید وزارت فرهنگ و آموزش عالی و یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در رشته های مورد قبول (به تشخیص شورای عالی برنامه ریزی).

۳-۳: برخورداری از توانایی جسمی لازم و متناسب با رشته تحصیلی،

۳-۴: موفقیت در آزمون ورودی دوره .

تبصره :

مدرک معادل کارشناسی برای ورود به این دوره ها فاقد اعتبار است .

فصل سوم واحدهای درسی

ماده ۴:

تعداد کل واحدهای درسی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته، با احتساب واحدهای نامه، بر حسب رشته، حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد است.

تبصره ۱:

چنانچه به تشخیص کمیته تحصیلات تکمیلی، گذراندن تعدادی از واحدهای درسی دوره کارشناسی، به عنوان دروس کمبودیابیرانی، برای دانشجوی، ضروری تشخیص داده شود، وی مکلف است، آن دروس را بر اساس برنامه مصوب، اضافه بر واحدهای درسی مقرر در دوره کارشناسی ارشد و مطابق این آیین نامه بگذراند.

تعداد دروس جبرانی در هر رشته حداکثر ۲۴ واحد است.

تبصره ۲:

در انتخاب دروس، اولویت با دروس جبرانی است، تعیین تعداد و نوع دروس و زمان انتخاب آنها در چهارچوب برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی، بر عهده کمیته تحصیلات تکمیلی مزسسه ذی ربط است.

تبصره ۳:

به ازای گذراندن هر ۱۲ واحد درسی از دروس جبرانی، یک نیمیال تحصیلی، به طول مدت تحصیل دانشجوی، افزوده می شود.

ماده ۵:

تعداد واحدهای نامه کارشناسی ارشد، برای همه رشته های بین ۴ تا ۱۰ واحد درسی، مطابق برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی است.

ماده ۶:

دانشجوی دوره کارشناسی ارشد مجاز است در هر نیمسال تحصیلی بین ۸ تا ۱۴ واحد درسی را انتخاب کند و در موارد استثنایی، با صلاح دید کمیته تحصیلات تکمیلی، این تعداد می تواند به ۱۶ واحد افزایش یابد.

تبصره ۱:

در آخرین نیمسال تحصیلی، نام نویسی دانشجوی در کمتر از ۸ واحد درسی بلامانع است.

تبصره ۲:

دانشجویانی که برخی از دروس دوره کارشناسی ارشد را در دوره کارشناسی گذرانده اند نمی توانند

آن درس یادروس رامجدداً در دوره کارشناسی ارشد بگذرانند. این دانشجویان باید با گرفتن دیگر دروس انتخابی جمع واحدهای درسی خود را به حد نصاب مندرج در برنامه مصوب برسانند.

فصل چهارم

حضور و غیاب

ماده ۷:

حضور دانشجویان در تمامی برنامه های درسی و دیگر فعالیتهای آموزشی و پژوهشی دوره الزامی است. غیبت دانشجویان در هر درس نباید از $\frac{1}{4}$ مجموع ساعات آن درس تجاوز کند، در غیر این صورت نمره دانشجویان در آن درس صفر محسوب می شود.

تبصره:

در صورتی که غیبت دانشجویان در یک درس، بیش از حد مجاز بوده و از نظر مؤسسه، موجه تشخیص داده شود، آن درس از مجموعه دروس انتخابی دانشجویان حذف می شود. در این صورت رعایت حد نصاب ۸ واحد در آن نیمسال الزامی نیست. ولی آن نیمسال از نظر طول تحصیل برای دانشجویان کامل محسوب می شود.

ماده ۸:

غیبت غیر موجه در امتحان هر درس موجب گرفتن نمره صفر برای آن درس است.

تبصره:

در صورتی که غیبت دانشجویان در امتحان، از نظر مؤسسه، موجه تشخیص داده شود، درس مزبور حذف می شود.

فصل پنجم

طول دوره، مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل

ماده ۹:

طول دوره مدتی است که دانشجویان دروس تعیین شده در این دوره را با پایان نامه بر اساس مقررات مربوط به اتمام برسانند.
طول دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته ۲ سال است.

تبصره ۱:

کمیته تحصیلات تکمیلی می تواند، در صورت لزوم و حسب مورد یک و حداکثر تا دو نیمسال تحصیلی به طول دوره دانشجویانه اضافه کند.

تبصره ۲:

چنانچه مؤسسه نتواند حداقل واحدهای درسی را در یک نیمسال تحصیلی ارائه دهد، به نسبت کسرها واحدهای ارائه شده، به طول دوره دانشجویانه اضافه می شود. در هر صورت طول دوره تحصیل نباید از سه سال تجاوز نماید.

ماده ۱۰:

دانشجوی دوره کارشناسی ارشد می تواند حداکثر برای یک نیمسال تحصیلی، با کسب موافقت دانشگاه، از مرخصی تحصیلی استفاده کند.

تبصره ۱:

مدت مرخصی تحصیلی جزو سنوات تحصیلی دانشجوی محسوب می شود.

تبصره ۲:

درخواست مرخصی باید قبل از شروع نامنویسی در هر نیمسال تحصیلی به مؤسسه مربوط تسلیم و موافقت آن مؤسسه کسب گردد. موافقت مؤسسه با مرخصی تحصیلی دانشجویان توجه به وضعیت تحصیلی وی صورت می گیرد و منوط به این است که ادامه تحصیل دانشجویان به بعد با مشکل مواجه نشود.

تبصره ۳:

در صورتی که دانشجویان کسب موافقت مؤسسه حتی برای یک نیمسال، ترک تحصیل نماید از ادامه تحصیل محروم می شود.

ماده ۱۱:

دانشجویی تواننده هر دلیل، از تحصیل اعلام انصراف نماید. در این صورت باید درخواست خود را مبنی بر انصراف به مؤسسه تسلیم نماید. چنانچه دانشجوی بعد از یک ماه درخواست خود را پس نگیرد، آن مؤسسه نسبت به صدور گواهی انصراف اقدام می نماید.

تبصره:

دانشجوی انصرافی یا اخراجی موظف است به تعهداتی که سپرده است عمل نماید. به هر حال صدور هرگونه گواهینامه و تسلیم ریزنمرات و دریافت مجوز شرکت مجدد در آزمون ورودی منوط به تسویه حساب دانشجوی، با مؤسسه ذیربط است.

فصل ششم

ارزشیابی

ماده ۱۲ :

حداقل نمره قبولی در هر درس اعم از دروس دوره و دروس جبرانی در دوره کارشناسی ارشد، ۱۲ است .
تبصره ۱ :

اگر نمره دانشجوی در یک درس انتخابی کمتر از ۱۲ باشد، می تواند با موافقت استاد راهنما به جای آن درس، درس دیگری را انتخاب نماید.

تبصره ۲ :

در مواردی که ارزشیابی دانشجوی در یک درس موکول به فعالیت هایی باشد که با تشخیص استاد مربوط انجام آن در طول یک نیمسال تحصیلی ممکن نیست، نمره دانشجوی در آن درس ناتمام محسوب می شود. در این صورت باید نمره دانشجوی در این درس، حداکثر تا پایان نیمسال تحصیلی بعد، توسط استاد ذیربط به نمره قطعی تبدیل و در کارنامه وی ثبت شود.

ماده ۱۳ :

میانگین نمرات دروس دانشجو، در دوره کارشناسی ارشد، در هر نیمسال تحصیلی، نباید از ۱۴ کمتر باشد. اگر میانگین نمرات دانشجوی در دو نیمسال تحصیلی کمتر از ۱۴ باشد، آن دانشجو از ادامه تحصیل محروم می شود.

تبصره :

نمره دروس پیشنهادی یا جبرانی در کارنامه دانشجو، جداگانه ثبت می شود اما در احتساب میانگین نمرات نیمسال تحصیلی و میانگین کل نمرات دانشجو منظور نمی شود.

ماده ۱۴ :

میانگین کل نمرات دانشجوی در پایان دوره نباید از ۱۴ کمتر باشد. در غیر این صورت فارغ التحصیل دوره کارشناسی ارشد شناخته نمی شود.

تبصره ۱ :

دانشجویی که پس از گذراندن کلیه واحدهای درسی دوره، میانگین کل نمرات او از ۱۴ کمتر باشد، در صورتی که حداکثر مدت مجاز تحصیل وی به پایان نرسیده باشد، می تواند تا ۱۶ واحد از دروسی را که در آنها نمره کمتر از ۱۴ گرفته است، فقط در یک نیمسال تحصیلی تکرار کند و در صورت جبران کمبود میانگین کل، فارغ التحصیل شود.

تبصره ۲:

به دانشجویی که نتواند میانگین کل نمرات خود را به حد نصاب ۱۴ برساند، در صورتی که میانگین نمرات از ۱۲ یا بیشتر باشد، با رعایت ماده ۱۳ و به شرط گذراندن پایان نامه مدرک معادل کارشناسی ارشد در رشته مربوط داده خواهد شد.

فصل هفتم

پایان نامه

ماده ۱۵:

تهیه پایان نامه آخرین بخش دوره کارشناسی ارشد است که طی آن دانشجو موظف است، در یک زمینه مربوط به رشته تحصیلی خود، زیر نظر استاد راهنما، به تحقیق و تتبع بپردازد.

ماده ۱۶:

استاد راهنما با پیشنهاد دانشجو و موافقت استاد و تایید کمیته تحصیلات تکمیلی، از اعضای هیات علمی مؤسسه یا خارج از مؤسسه با حداقل مرتبه استادیاری تعیین می گردد.

تبصره ۱:

چنانچه استاد راهنما، خارج از مؤسسه آموزش عالی انتخاب می شود به جای شرط استادیاری داشتن مدرک دکتری الزامی است.

تبصره ۲:

در رشته هایی که استادیاری به تعداد کافی وجود ندارد، استاد راهنما می تواند با تایید کمیته تحصیلات تکمیلی از بین مریبان برجسته مؤسسه و دارای حداقل ۱۰ سال سابقه کار مفید آموزشی و پژوهشی انتخاب کرد.

ماده ۱۷:

دانشجو موظف است پس از پایان نیمسال اول و قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی موضوع پایان نامه خود را با نظر استاد راهنما انتخاب کند. موضوع پایان نامه پس از تایید کمیته تحصیلات تکمیلی قطعی می یابد.

ماده ۱۸:

استاد مشاوره پیشنهاد استاد راهنما پس از تایید کمیته تحصیلات تکمیلی از بین اعضای هیات علمی یا متخصصان و محققان مربوط انتخاب می شود.

ماده ۱۹ :

ارزشیابی پایان نامه در جلسه دفاعیه توسط هیات داوران، متشکل از استادراهنما، استاد مشاور و حداقل یک نفر نماینده کمیته تحصیلات تکمیلی و دو نفر از بین اعضای هیات علمی یا متخصصان و محققان داخل یا خارج مؤسسه صورت می گیرد.

ماده ۲۰:

پایان نامه توسط هیات داوران در پنج درجه ارزشیابی شده و به هر درجه نمره ای تعلق می گیرد. و این نمره در میانگین کل نمرات دانشجو محاسبه می شود.

نمره از ۱۸ تا ۲۰ : عالی،

نمره از ۱۶ تا ۱۸ : بسیار خوب،

نمره از ۱۴ تا ۱۶ : خوب ،

نمره از ۱۲ تا ۱۴ : قابل قبول،

نمره از ۱۲ کمتر: غیر قابل قبول .

ماده ۲۱:

دانشجو پس از انتخاب پایان نامه ، تازمانی که آثابه پایان نرسانده است موظف است براساس تقویم دانشگاهی در نیمسال (های) بعد نیز برای آن ثبت نام نماید. در این حال نمره پایان نامه در آخرین نیمسال تحصیلی ، وارد کارنامه دانشجو می شود و در میانگین نمرات او منظور خواهد شد.

ماده ۲۲:

در صورتی که پایان نامه ، از نظر هیات داوران، غیر قابل قبول تشخیص داده شود، دانشجو می تواند در مدتی که از حداکثر مدت مجاز تحصیل وی تجاوز نکند، پایان نامه خود را کامل و بار دیگر در زمانی که هیات داوران تعیین می کنند از آن دفاع نماید.

تبصره :

در صورتی که دانشجو در مدت مجاز تحصیل، موفق به گذراندن پایان نامه خود نشود، می تواند معادل تعداد واحدهای پایان نامه، درس یادروسی را که کمیته تحصیلات تکمیلی تعیین می کند، اخذ و حداکثر در یک نیمسال تحصیلی ، آن درس یادروس را با موفقیت بگذراند. در این حال اگر میانگین کل نمرات دانشجو، حداقل ۱۴ باشد، به وی مدرک معادل کارشناسی ارشد در رشته مربوط داده خواهد شد. در غیر این صورت به وی مدرکی تعلق نمی گیرد.

فصل هشتم

سایر مقررات

ماده ۲۳:

انتقال و تغییر رشته در دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته ممنوع است .

ماده ۲۴:

در صورتی که ارائه برخی از دروس ، در یک رشته و در یک زمان معین، در مؤسسه مبداء، ممکن نباشد، دانشجویی تواند، آن دروس را با موافقت استاد راهنما و تائید کمیته تحصیلات تکمیلی، در یکی از مؤسسات آموزش عالی دیگر که مجری دوره است به صورت مهمان بگذراند. در این حال کسب موافقت مؤسسه مقصد هم ضروری است و تعداد واحدهای درسی دانشجوی میهمان در یک مؤسسه نباید از نصف واحدهای درسی دوره تجاوز نماید.

ماده ۲۵:

آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد در ۸ فصل و ۲۵ ماده و ۲۳ تبصره در دو ست و نود و یکمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۳/۱۰/۲۵ به تصویب رسید. این آیین نامه از ابتدای سال تحصیل ۷۴-۱۳۷۳ در همه دانشگاهها و پژوهشگاهها و مؤسسات آموزش عالی سراسر کشور لازم الاجراست. و از تاریخ ابلاغ آن، آیین نامه قبلی و تمام مقررات و بخشنامه ها و دستورالعملهای مغایر با آن برای دانشجویان مشمول این آیین نامه لغو می گردد. دانشجویان ورودی سالهای قبل از سال تحصیلی ۷۴-۱۳۷۳ نیز می توانند با موافقت شورای تحصیلات تکمیلی مؤسسه وضعیت خود را با آیین نامه جدید تطبیق داده و بر اساس آن فارغ التحصیل شوند.

